

Datum
2016-06-22
Adress
August Palms Plats 1
Diarienummer
STK-2016-400

Yttrande

Till
Justitiedepartementet

Remiss från Justitiedepartementet - slutbetänkandet Olika vägar till föräldraskap (SOU 2016:11)

Ju2016/01712/L2

Sammanfattning

Kommunstyrelsen ställer sig i huvudsak bakom förslagen i betänkandet med några synpunkter.

Yttrande

Kommunstyrelsen anser att utredningen gör noggranna överväganden utifrån de grundläggande principerna om mänskliga rättigheter och barnets bästa och ställer sig i huvudsak bakom förslagen med följande synpunkter:

Förslaget att surrogatmoderskap inte ska tillåtas i svensk hälso- och sjukvård är bra. Kommunstyrelsen instämmer i att försiktighetsprincipen bör vara gällande och att de nackdelar som beskrivs i utredningen:

- att människokroppen och dess delar inte får ge upphov till vinning,
- att förbud mot handel med kvinnor och barn finns,
- allvarliga kunskapsluckor avseende konsekvenserna för barnen,
- risken för påtryckningar, dolt tvång och kommersialisering,
- risken för att surrogatmodern får sin autonomi och rätt till självbestämmande inskränkt och förlorar självbestämmandet över sin egen kropp,
- risker för kvinnans hälsa,
- att mater-est regeln kan ge upphov till konflikter och juridiska tvister där inte minst barnet blir lidande i slutändan,

är så pass avsevärda att detta inte går att genomföra med ett samtidigt bevarande av de mänskliga rättigheterna.

Gällande barnets rätt till information om sitt genetiska ursprung behöver det tillgodoses och för de barn vars föräldrar inte berättar om barnets tillkomst blir situationen otillfredsställande. Det är av vikt att detta på något sätt säkerställs, barnets rätt till vetenskap ska inte vara

beroende av föräldrarnas vilja. Kommunstyrelsen anser att det i sammanhanget finns behov av att göra ytterligare överväganden utifrån barnets rättigheter.

Frågan vad gäller den utökade möjligheten för svenska socialnämnder och domstolar att fastställa faderskap efter ett surrogatarrangemang i utlandet är komplex. Kommunstyrelsen anser att förslaget trots de eventuella oönskade effekterna kommer att förbättra hanteringen i Sverige och det är bra utifrån ett barnperspektiv. Om förslaget genomförs behöver det följas upp noga och det är viktigt att landets socialnämnder och myndigheter i Sverige får riktlinjer för hur dessa ärenden skall handläggas i framtiden.

Kommunstyrelsen avstyrker förslaget att samtycke från barnet ska tas in vid lämplig ålder för att införa uppgifter om sig själv i den särskilda journal som upprättats kring donation. Detta för att därigenom möjliggöra att eftersöka andra barn som tillkommit genom samma donator.

Att från samhällets sida betona vikten av detta samtycke är att underbetona de sociala och juridiska släktrationerna till förmån för genetiska. Denna förändring är en förskjutning av hur svensk lag hittills har sett på donatorn. Om de barn som tillkommit av samma donator av samhället betraktas som syskon sker en glidning mot att donatorn också är en förälder.

SKL menar att journalföring kring donatorn är tillräcklig tillsammans med reglering av antalet barn samma donator kan bidra till.

Vid föräldraskap vid ändrad könstillhörighet är det viktigt att se till att barnet kan få kännedom om vilka som är biologiska föräldrar. Utifrån ett barnrättsperspektiv bör barnet kunna få del av informationen vilket skulle kunna åstadkommas med ett nytt begrepp såsom ”födande förälder”.

Gällande de ekonomiska konsekvenserna av förslagen är de svårbedömda. Antalet personer som av utredningen antas vilja erhålla behandling uppskattas som lågt räknat och speciellt i storstadskommunerna kan det förväntas att många vill ta del av behandlingarna. Bedömningen är att konsekvenserna även för kommunens socialtjänst och övriga myndigheter blir mer än marginella och att finansieringsprincipen bör gälla.

Ordförande

.....
Karin Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Pia Kanold
.....

I ärendet har Magnus Olsson (SD) och Anders Olin (SD) anmält att de avser inkomma med ett särskilt yttrande.

I ärendet har Hanna Thomé (V) anmält att hon avser inkomma med ett särskilt yttrande.

I ärendet har Nils Karlsson (MP) anmält att han avser inkomma med ett särskilt yttrande.